

Nr 161.

Av herr **Bengtsson** i Norup **m. fl.**, om anslag till anläggande av en skydds- och fiskehamn vid Torekow.

Frågan om anläggande på statsverkets bekostnad av en skydds-(nöd-) och fiskehamn vid Torekow har under ett flertal år varit aktuell, dock ha för nämnda ändamåls tillgodoseende några medel hittills icke askats eller beviljats av riksdagen.

Redan år 1900 ingavs till Kungl. Maj:t av innevånarna i Torekow en underdånig skrivelse rörande behövligheten av en skyddshamn vid Torekow. Med anledning av denna skrivelse, som understöddes av ett stort antal sjöfarande och fiskare vid västkusten, blev en med statsmedel bekostad undersökning verkställd och förslag till skyddshamn, slutande med ett kostnadsbelopp av 400,800 kr., upprättades. Nämnda förslag blev, efter det några mindre ändringar företagits i detsamma, föremål för en framställning år 1906 från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t, däri styrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för en hamnbyggnad i Torekow bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet av 419,000 kr., att utgå under åren 1908—1910. Handlingarna i ärendet överlämnades sedan till fiskehamnskommissionen, som år 1908 inkom med utlåtande över den föreslagna »fiske- och nödhamnen». Kommissionen, som ansåg önskligt, att en del ändringar i hamnbyggnadsförslaget gjordes, i syfte att öka hamnens soliditet och dess användbarhet för fartyg med ökat djupgående, förändringar varigenom kostnaderna för hamnbygget kom att stiga till 570,000 kr., yttrar sig därefter om hamnens nödvändighet på följande sätt: »Genom alla de yttranden, som hittills blivit avgivna av myndigheterna och enskilda personer samt av västkustbefolkningen, framgår det otvetydigt, att intresset för en nödhamn vid Torekow är allmänt, och får fiskehamnskommissionen även för sin del

vitsorda såväl behovet av en sådan hamn som att Torekow framför andra platser såväl i avseende å läge som naturliga förutsättningar i övrigt väl lämpar sig för anläggande av en nödhamn för södra Kattegatt, och skulle denna hamn även kunna komma att få en stor betydelse för fisket, om och när orten erhåller järnvägsförbindelse med västkustbanan. Med full övertygelse om att en dylik järnvägsförbindelse kan bringas till stånd, får kommissionen — som visserligen till fullo inser, att kostnaden för hamnanläggningen blir mycket stor i förhållande till den rörelse, som åtminstone att börja med där kan påräknas — likväl och med tanke på att anläggningens värde som *nödhamn* ej lär kunna eller böra i penningar beräknas utan tvekan för sin del förorda hamnens byggande på statens bekostnad».

Över fiskehamnskommissionens förslag avgav väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 18 december 1908 infortrat utlåtande, däri styrelsen med förordande av nödhamnens förläggning hemställde, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att för anläggning av en nödhamn i Torekow bevilja ett anslag av 566,300 kr.

Då frågan om anslag till fiskehamnar förelades 1911 års riksdag, inkommo samtidigt motioner angående en hamnbyggnad vid Torekow, däri en sådan hamns betydelse såväl för fisket som i egenskap av skyddshamn för kustfarten i Kattegatt påpekades. Jordbruksutskottet, som behandlade dessa motioner, delade motionärernas mening om önskvärdheten av att hamnen kom till stånd, men ansåg sig ej kunna förorda beviljande av medel för ändamålet förr än på vederbörlig utredning grundat förslag i ämnet av Kungl. Maj:t förelagts riksdagen. Med anledning härav hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande i vad avseende en hamnanläggning vid Torekow må vara erforderlig samt därefter snarast möjligt förelägga riksdagen förslag i ämnet.

I sitt yttrande över nämnda riksdagsskrivelse, vilken av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inlämnades till Kungl. Maj:t den 28 febr. 1912, fasthåller styrelsen vid sitt förut uppgjorda hamnförslag. Styrelsen säger sålunda: »att en god och tillfredsställande fiskehamn vid Torekow icke kan åstadkommas utan under form av den föreslagna nödhamnen, och då behovet av en nödhamn därstädes är synnerligen stort och de naturliga förutsättningarna för en dylik hamn ovanligt goda, så får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med anslutning till fiskehamnskommissionens uttalande, att anläggningens värde ej lär kunna i penningar beräknas, för sin del tillstyrka, att vid Torekow må på statens bekostnad anläggas en nödhamn i överensstämmelse med fiskehamnskommissionens förslag».

Upplysningsvis må nämnas att den föreslagna hamnen är avsedd att

förläggas uti en inbuktning av stranden vid nordöstra sidan av Torekow, samt skyddas av tvenne vägbrytare — en vid hamnens västra och en vid dess norra sida. Nämda vägbrytare skola uppbyggas på befintliga skär och uppgrundningar. Det innebyggda området skulle erhålla en längd av 700 meter och en bredd av 400 meter samt vara skyddat för alla vindar. Den sålunda iordningställda ytterhamnen komme att omsluta den nu befintliga mindre innerhamnen.

Det trängande behovet att snarast möjligt få en förbättring av hamnförhållandena i Torekow till stånd har föranlett Konungens befälningshavande i Kristianstads län att, med stöd av uttalanden från ordsbefolkningen, uti utlåtande av den 8 augusti 1913 och den 20 augusti 1919 samtidigt som nämnda myndighet på det kraftigaste understrukit nödvändigheten av hamnens skyndsamma iståndsättande, föreslå ett partiellt utförande av nödhamnsanläggningen. En inskränkning i det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjorda förslaget förmenas kunna ske sålunda, att byggandet av den förut omförmälda norra hamnarmen tillsvidare borde kunna anstå. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har den 2 oktober 1913 och 18 december 1919 yttrat sig över detta förslag till partiellt iståndsättande av Torekows hamn, men har härvid icke funnit skäl att frångå sitt ursprungligen uppgjorda förslag, nämligen att såväl de åt väster som åt norr belägna hamnskydden böra utföras.

Av här förebragta historik över förslaget om en skydds- och fiskehamn i Torekow framgår otvetydligt att hamnbyggnaden ifråga är ett krav, som ej längre bör undanskjutas. I det tillstånd, som hamnen nu befinner sig — tvenne av oss undertecknade motionärer ha vid nyligen företaget besök på platsen förvissat oss om den saken — gör det ett intryck av att helt och hållet ha råkat i förfall. Det förut befintliga skyddet åt väster för skyddshamnen är fullständigt raserat och hamnområdet är uppgrundat till den grad, att endast farkoster med mycket obetydlig storlek kunna passera detsamma. Innerhamnen är ävenledes synnerligen grund och utgöres för övrigt av en trång bassäng med plats endast för ett ringa antal små farkoster. Uppenbart är, att om icke hamnen iståndsättes, så lär den trafik på orten med frakt- och fiskefartyg, som nu med seg ihållighet, i förväntan på att förbättringar i hamnförhållandena skola komma till stånd, i viss utsträckning upprätthållas, komma att upphöra. Inträffar en sådan eventualitet, åsamkas icke blott Torekows samhälle utan hela den kringliggande orten, som har ett stort behov av denna hamn, betydande ekonomiska förluster. Detta alldeles oavsett att sjöfarten och fisket i denna del av Kattegatt förlorar en skyddshamn, som för dem är av oberäknelig fördel.

En hamn i Torekow vid östra och södra sidan av Kattegatt har som skyddshamn för den mindre sjöfarten, vilken året runt och tidtals mycket livligt pågår längs Sveriges västkust, en mycket stor betydelse. Skyddshamnen i Torekow kan sägas vara ett komplement till den i norra och västra delen av Kattegatt av danska staten bekostade skyddshamnen vid Skagen. De västliga stormarna, som ofta rasa i Kattegatt, tvinga särskilt de mindre fartygen att söka skydd, vilket emellertid på den öppna kuststräckan utmed större delen av Hallandskusten och Skånes nordvästra kust endast med svårighet står att erhålla. Resultatet blir att sjöolyckor i stor omfattning inträffa. Bland de sjöfarande som befara dessa trakter finnes icke mer än en mening därom, att en skyddshamn i Torekow väsentligen borde kunna förhindra antalet sjöolyckor.

En hamnanläggning i Torekow av den beskaffenhet, som ifrågasättes, bör tydligen även, med det åt havet framskjutna läge, som platsen intager, vara till fördel för det svenska havsfiskets utveckling i södra och mellersta delen av Kattegatt. Så länge Torekows hamn förbliver i sitt nuvarande dåliga tillstånd, kan något sådant fiske i nämnvärd utsträckning icke bedrivas från denna del av kusten.

Slutligen må framhållas den fördel som ifrågavarande trakts jordbruk och handel skulle beredas genom att hamnen i Torekow sattes i stånd, och vi vilja härvid, liksom i förut berörda avseende, hänvisa till befintliga handlingar rörande hamnförslaget.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett sig bestämt böra vidhålla sitt förslag om förläggandet av skydd för hamnen såväl åt väster som norr, anse vi oss böra upptaga detta förslag oförändrat. Vi hålla före, att något mera tillfredsställande förslag till en skydds- och fiskehamn för Torekow, än det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjort, nu icke kan förväntas.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen för anläggning av en skydds- och fiskehamn vid Torekow, i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens den 18 december 1919 omräknade kostnadsförslag, på extra stat måtte bevilja ett statsanslag av 1,740,500 kronor, därav för år 1921 en tredjedel med i runt tal 580,200 kronor.

Stockholm den 22 januari 1920.

St. Bengtsson
i Norup.
Alex. Thore.

P. Nilsson
i Bonarp.
Lars Borggren.